

„Ha valaki segítségre szorul, annak kell segítenie, aki a legközelebb van hozzá”

„Én Istenem, jó Istenem, köszönöm neked, hogy megélhetünk egy újabb napot, köszönöm neked az elmúlt hétvégét, köszönöm azt, hogy itt egy újabb hét. Óriási ajándék az, hogy együtt lehetünk. Ennél többet nem is kérhetünk. Nagyon szerencsések vagyunk. Köszönöm ezt neked, köszönöm az életet” – hadarja szélesebben, erősen összeszorított szemekkel, maga elé görnyedve a **Szent Kristóf Ház** Fogvatékkal Élők Nappali Intézményének egyik lakója. Közben öt másik társa összekulcsolt kezekkel, lehajtott fejjel, csöndben hallgatja. Köröskörül színes rajzok és festmények a falon, kézzel készült csecsebecsék az ablakban, vidám papírfigurák lógnak a plafonról, az óriási falújság tele fényképekkel, emlékek tucatjaival. Beordít az ablakokon a tavaszi napsütés, odakint madarak fütyörésznek túlkiabálva egymást. A Katolikus Karitás fenntartásában működő **székesfehérvári** intézmény szokásos reggeli lelki gyakorlatán ülünk. Minden hétfőn négy csoportra oszlanak a „fiatalok” – így hívják itt a fogvatékkal élőket –, azért, hogy imádkozzanak, és aztán megbeszéljék, hogy mi történt a hétvégén. Ilyenkor mindenki elmeséli, hogy mi volt, ami örömet jelentett számára az elmúlt pár napban.

Jó hangulatú cseverészás, társalgás folyik. Látszik, hogy összeszokott csapatról van szó. Megy egymás ugratása, óriási nevetések, röhögések. Van, akinek egy jó pörkölt, van, akinek egy kiadós takarítás jelentette a hétféje legnagyobb élményét. Közepesen súlyos értelmi fogyatékosok között ülünk. Önálló életre szinte már egyikük sem képes. Életbevágó számukra az állandó felügyelet – akár a szülői, akár a segítői. Van, aki bentlakásos; tartozik ugyanis a Kristóf Hához egy 12 férőhelyes, állandó szállást biztosító épület is, a többiek bejárók – szüleik napközben dolgoznak, addig a fiatalokra vigyáznak a napköziben. Habár van közöttük ügyes és kevésbé ügyes is – akad például, aki képes egymaga hazatalálni –, de van olyan is, aki számára még az egyszerű szavak megformálása is komoly akadályt jelent. Különbözők, mégis jól érzik magukat egymás társaságában. Olyannyira, hogy még plátói szerelmek motívumai is feltűnnek a néhány fős csapatban.

A beszélgetésen két segítő is részt vesz, a nagyhangú, eleven tekintetű, határozott, de mégis kedves *Mini*, a főkoordinátor. Kezében gitár. Egy-egy hétféje beszámoló után közös éneklés a jutalom. Teli tüdővel, hangosan, mindent felszabadítva száll az ének a teremben. Vannak kedvenc dalok, amelyeket szinte kötelező elénekelni – kikövetelt magának az alkalmi közönség. Kivételesen itt ül velünk **Magyar László** is. Szemlátomást örülnek neki a fiatalok, szinte túlaradó szeretettel veszik körül, mondhatni rajonganak érte. Lászlót ez rendszeresen zavarba is hozza. Mint később kiderül, szinte rendszeresen – nehezen tud mit kezdeni ezzel a már-már rajongó szeretettel. Ő **az intézmény alapítója és vezetője**. Igaz, hogy a pozíció is folyamatosan zavarba ejti. „Ha valaki szolgálatba állítja magát, akkor igyekszik mindig úgy tenni, hogy a másik ember számára hasznos legyen. Ezt követem. Éppen ezért a Kristóf Házban is inkább azt a kifejezést szeretem használni, hogy intézményvezető. Nem főnök vagy igazgató vagyok én. Nem akarom kritizálni ezeket a kifejezéseket, de nekem a vezető inkább jelent szolgálatot” – mondja László, miközben már kint ülünk a kertben, amelyet maguk a lakók, vagyis a fiatalok szoktak rendszerben tartani. Nyírják a bokrokat, összeszedik az elhullott leveleket, ágakat, még egy kis veteményest is látni a kert végében. Gyönyörű cseresznyefa alatt ülünk. „A szolgálat mindig nagyon erős hangsúlyt kap. Szeretném segíte-

ni vagy szolgálni a munkatársaimat azért, hogy ők is jól érezzék magukat, és minél jobban tudják ellátni a feladatukat, támogatni a fiatalokat, hogy ők pedig jól tudják élni az életüket. Ezen kívül nagyon fontos a békességteremtés. Távol tartjuk magunkat az erőszak mindenféle formájától.”

Kinyílnak, tanulnak, felbátorodnak

Hogy vajon mi számít eredménynek a Kristóf Házban? „A fejlesztés talán túl nagy szó, sokszor már a szinten tartás is jó. Vannak azért jó tapasztalások bőven, arra is, ha valaki előrébb lép valamiben. Ha nézünk egy másik embert – mindegy, hogy kit –, akkor benne is ugyanolyan kincseket és értékeket fedezhetünk fel, mint bárkiben. Öröm, ha ezeket meg tudják mutatni.” László szerint kevés olyan jó hangulatú munkahely van, mint az övék. Itt mindenki nyitott és őszinte. Néha persze az őszinteség bántónak is tűnhet, viszont semmi esetre sem hazug. *Mini* zenés foglalkozásai mellett néha komolyabb produkciók is felépülnek: egy-egy színdarab például. „Ilyenkor öröm látni azt, ahogyan kinyílnak, ahogyan tanulnak, ahogyan felbátorodnak. Szerepelnek és megmutatják magukat. De az is öröm, amikor festéskor látom, ahogyan használják kis eszközeiket. Minden egyes alkotásba önmagukat is belerajzolják kicsit, róluk is szólnak a művek. Sok picit lépés ez. Nem akkora csodák, hogy mutogatni kellene őket, számunkra ezek mégis mind óriási örömet jelentenek.”

Az alapelveket és alapértékeket László a szűk családjából hozta magával. Bár nem is annyira szűk az a család: kilencen testvérek. Egyetlen öccse van, a többiek idősebbek. „Lehet, hogy ők másként látják, de nekem ez, mint majdnem legkisebbnek, óriási ajándék volt. Állandóan körbeszerettek.” Apukája elég korán meghalt – László még csak 6 éves volt akkor –, így anyukája volt a példa: nemcsak a család szolgálatára koncentrált, kifelé is figyelt. „Egyszerűen jó volt, ahogyan élte az életet.” Innen ered a mély vallásosság is, egészen fiatal korban ministráltak a gyerekek, jóban voltak a fiatal káplánokkal, a házuk mindig nyitva állt a barátok és a közösség tagjai előtt. László fiatal felnőttként került kapcsolatba a Bokor bázisközösséggel, amely a katolikus egyházon belül a kisközösségi mozgalmak megjelenítője. Különösen meghatározónak tartja ezt a közösséget az élete alakulásában. „Nekik köszönhetem azokat az alap gondolatokat

is, amelyek szerint ha mi birtoklunk valamit, és valaki mellettünk hiányt szenved – akár anyagi, akár egyéb tekintetben –, akkor nekünk az a dolgunk, hogy megosszuk vele azt, amink van.”

Ahogy sétálunk a folyosón, odaszaladnak Lászlóhoz: „Bírod a vért?” – kérdezik tőle. Az egyik fiatal megvágta magát, László kisimult, barátságos tekintete rögtön megszigorodik, határozottan odalép, hogy megvizsgálja a sebet. Szerencsére semmi komoly, ismét mosolyog, a szemei pedig újra csillognak. „Az a helyzet, hogy teljesen mindegy, ki milyen feladatkörben vagy pozícióban dolgozik itt, ha valaki segítségére szorul, akkor annak kell odamennie, aki a legközelebb van hozzá. Ha egy kerekesszékes fiatal tisztaba kell tenni, és az az adott kolléga van ott, akkor nem vár arra, hogy ki fogja ezt megcsinálni. Ő van ott, az ő dolga. Ha én vagyok, aki tudok rajta segíteni, akkor nekem kell. Ezt mindenki így gondolja, és így nincs ebből félreértés sem.” Azt mondja, hogy nem gondolja magát kemény fickónak. „Bár bizonyos szempontból persze mégiscsak az vagyok, hiszen ha kitűzők egy bizonyos célt, akkor én azt az utolsó utáni pillanatig nyomom. Nem úgy, hogy másokat eltapossak, de amíg tölem telik, addig nem adom magam.”

Talán ez az elszántság keltette fel a figyelmét annak idején annak a lánynak is, akit a közösségben ismert meg, aki később a felesége lett, és akit szintén óriási ajándéknak tart. Például azért, mert a fő értékek nagyon hasonlóak. Ezt jelzi az is, hogy immár 33 éve házasság. „Nekem a feleségem nemcsak a feleségem, hanem a szerelmem, a barátom, a munkatársam, a mindenem. Annak idején, amikor elkezdtünk együtt járni, akkor többen mondták, hogy nem lesz ez így jó, mert mi mindig mindent közösen akartunk csinálni. Nekünk azonban ez teljesen jól működik. Bármibe is kezdünk, teljesen természetes, hogy ott van a másik is, és csináljuk. Nincs olyan, hogy ez te ügyed, vagy az én ügyem.”

Eleinte csak szabadidőben

A fogyatékkal élők azonban még korábban részei az életének. Nem messze a háztól, ahol felnőtt, volt egy szociális intézmény. Bár, ahogy mondja, akkoriban az volt a jellemző, hogy próbálták eldugni a fogyatékkal élőket, a szomszédság miatt nekik mégis mindennaposak voltak ezek a különös találkozások. Beszélgettek, játszottak, együtt nevettek velük. Ráadásul megvolt a szolgálatra való hajlandóság, a válásos háttér is, így nem is volt kérdés, hogy a véletlen

szomszédság valamilyen formában tovább mélyül. „Akkoriban indult Fehérvártól nem messze, Söréden, az ottani plébánián a fogyatékkal élők nyaraltatása. Először pesti fiatalok érkeztek az ottani segítőkkel. Ránk csak a háttér munkákban volt szükség – pelenkát és ágyneműt mostunk, takarítottunk, főztünk” – mondja László, aki mindezt szabadidejében, munka mellett csinálta.

Eredetileg ugyanis villamosmérnöknek tanult, 25 éven át ezen a területen dolgozott. Mondhatni minden jött magától, pontosabban az egyik dolog hozta magával a másikat. László már gyerekként is szerette a matekot. Adta magát, hogy foglalkozzon számítástechnikával, ha pedig már Székesfehérvár és számítástechnika, akkor Videoton. Úgy volt vele, hogy értelemszerűen el tudja látni a munkahelyi feladatait, hiszen ezt tanulta, és jól is mentek a dolgok, de nem ez volt a lényeg, hanem a közösség, és az, hogy közösen csináljanak valamit. A munka mellett pedig szakadatlanul ment a folyamatos önkénteskedés is. Aztán a harmadik gyermeke születésével jött a fordulat is. A lánya maga is fogyatékkal született.

„Akkor bementem a főnökömhöz, és mondtam neki, hogy szeretnék hat órában dolgozni. Először nem is akartak fogadni, mondván, nem vagyok normális. Akkoriban nem nagyon volt ez jellemző. Én azonban tudtam, hogy úgy több időm jutna a családomra, a gyerekekre. Teljesen hülyének néztek, hiszen akkor a fizetésem is legalább a háromnegyedére csökken. Mondtam, hogy persze, tudom, hogy ez ezzel jár.” Sokat beszélgettek, de végül elfogadták a döntését, amelyet hamarosan egy újabb követett. Rábédre ugyanis, hogy nem érzi már azt, hogy folytatnia kellene a villamosmérnöki pályát. Elhatározta hát, hogy abbahagyja. Újra bement hát a főnökhöz, aki kérdezte, hogy mégis mihez kezd majd, hová megy. „Fogalmam sincs” – felelte László, és gondolta, hogy majd körülnéz.

Beszélt a Karitászigazgatójával, akivel régóta ismerték egymást, hiszen barátaival már egészen fiatal korától foglalkozott a társadalom periferiájára szorultakkal. Nagy Lajosné Krisztina nemcsak Lászlót ismerte, de a hozzáállását és azt is, hogy milyen irányokban mozog, mi passzol hozzá a leginkább. Azon kezdtek el gondolkodni, hogy kezdjenek el valamit közösen ezen a területen. Bár a Karitászmár foglalkozott a hajléktalanokkal, szenvedélybetegekkel és más nehéz sorsúakkal, de kiemelten nem jelentek meg náluk a fogyatékkal élők. Jött hát az ötlet, hogy nagyobb hangsúlyt kellene fektetni rájuk. A sors pedig nem várta sokáig magára. Hamarosan besétált a Karitászházba egy helyi utazási iroda tulajdonosa. Éppen ruhákat vitt, és pont László nyitott ajtót. Mivel régóta ismerték már egymást – ő is maroshegyi, akárcsak László –, hát beszédbe elegyedtek. A vállalkozó azzal búcsúzott, hogyha tud valamiben segíteni, akkor szóljanak. Első ízben egy ötgyerekes családnak lett volna szüksége bérletekre, hogy a gyerekek iskolába tudjanak járni. A jótévő másnap átutalt kétszáz ezer forintot. Ettől kezdve folyamatosan segítette Lászlóék ügyét és projektjeit. A következő lépésfokok pedig egy kifejezetten nagyobb szabású álom megvalósítása volt.

Bár egy klubot addig is vezettek már a fiataloknak, látták, hogy igény lenne sokkal többre, egy ko-

molyabb nappali intézményre, ahová minden nap be tudnak menni, ahol elfoglalják őket barátokkal és értelmes programokkal. A családoknak ez óriási segítség, hiszen sok sérült gyermek szülei már hetven éves kor fölött járnak. „Az egész életüket végigdolgozták a gyermekeikért, 40 év után azonban már érthető, ha elfáradnak. Egészen más az, amikor egy átlagos gyerek felnő, önálló lesz és kilép, aztán úgymond visszasegít a szülőknek. A sérültek szülei erre nem számíthatnak” – magyarázza László. Az említett vállalkozó közben létrehozott egy alapítványt kifejezetten a székesfehérvári és környékbeli fogyatékosok megsegítésére. Úgy alakult hát, hogy az alapítvány több mint 120 millió forintnyi hozzájárulásával, valamint a püspökség támogatásával létrehozták a Krisztof Házat, és kialakították hozzá egy bentlakásos intézményt is.

24 órás szolgálat

Közben körbejárjuk az intézményt, mindenhová benézünk. Hamarosan dél van, az ebédlőben gyűlnek a csoportok. Kedves hangzavar kerekedik, mi is leülünk egy asztalhoz. Húsleves van, másodiknak pörkölt, savanyú káposztával. Sűrögnek-forognak a fiatalok, maguknak tálnak, persze ott vannak a segítők is. „Elnézem a munkatársaimat, és azt kell mondanom, hogy a maga módján mindenki egy csoda, és annyira jó, hogy itt van. Senki sem ugyanolyan, ez természetes. Mindenkinek vannak jó dolgai, megvannak a maga ajándékai, és jó, ha azt ide tudja hozni. Nem kell mindenkinek ugyanazt, hiszen nem kell egyformának sem lennünk, az ugyanis úgysem működik.”

„Korábban nem gondoltam volna, hogy eddig eljutunk. Óriási dolog volt az is, amikor például régebben az egyszerűbb munkákat – mondjuk a szennyvíz-árok kiásását – közösségi összefogással csináltuk meg. Majdnem minden évben szerveztünk valami munkát, amire összejött 20-30 ember, és azt csináltuk, amire éppen szükség volt. Nagyon jó dolgok ezek!” – meséli lelkesen László. Azt mondja, hogy már a klub is óriási dolog volt, hiszen „minden egyes klubban tanultunk valamit. Szakmailag és érzelmileg egyaránt. Folyamatosan úton voltunk, és folyamatosan tanultunk, hogy majd egyszer csak készen álljunk a nappali intézményre.” Ő maga is beiratkozott a munka mellett egy szociális főiskolára, hogy szakirányban továbbképezze magát. Azt mondja, hogy ő sokkal jobban megszenved például egy-egy csoport koordinálásával, mint a felesége, aki óvodapedagógus. „Én jól tudok velük játszani, viccelődni, de ahhoz nincsenek meg az adottságaim, hogy egy egész foglalkozást levezessek. De nekem nem is ez a fő feladatom.”

Az új intézményhez hamar összeállt a csapat is: azok a gyógypedagógusok és szakemberek, akik eddig önként segítettek a klubban, immáron főállásban csatlakoztak a Krisztof Ház életéhez. Bár profi szakemberek jöttek össze, László mégsem tud elszakadni a Háztól, mondhatni 24 órás szolgálatban tartja magát. „Nagyon közel lakom. Ha bármi van, akkor rögtön itt vagyok. Ez részben jó, részben nem annyira. Így ugyanis sokszor nem tudom elengedni a dolgokat. Hogyha azt szeretnék, hogy a családunk egy-két hétig csak magában legyen, akkor el kell utaznunk, máskülönben biztosan bejövök a Krisztof Házbá.”

László szerint három nő határozta meg őt leginkább az életben: az édesanyja, a felesége és a lánya. Azt mondja, hogy a lánya egy csoda, ő a család szíve. Azzal, ahogyan viselkedik, ahogyan másokhoz fordul – elvárásolja a környezetét. „Különleges képességű ő is, akárcsak az itt lévők mind. Sokat megyek ide-oda a lányommal. Ha munka után a feleségem még az óvodában van, és nem tud vele foglalkozni, akkor jön velem. Bolttba, ügyeket intézni, mindenhová. Nagyon türelmes. Órákat képes várni mellettem, és viselni a dolgokat. Rengetegszer előfordult már, hogy éppen végiggondoltam volna a következő lépést, és ő rákérdezett pontosan arra, ahová készültünk volna. Mintha kiolvasta volna a gondolataimat. Hihetetlen!”

A különleges képesség szerinte nem ritka a fiatalok között. Megemlíti két halmozottan sérült fiút is, akik mindketten tavaly hunytak el. Egyikük egész nap a kanapén ült. Nehezen tudott bekapcsolódni a különböző tevékenységekbe, de azért jól érezte magát a közösségben. Általában ebéd után is a kanapén ült mozdulatlanul. Csak akkor jött izgalomba, és kezdett el mosolyogni, ha hozták a másik fiút, Bencét. „Észrevettük, hogy alig fér a bőrébe, a következő pillanatban pedig már láttuk is, hogy jön az autó. Ők már néhány száz méterről kommunikáltak egymással. Egészen elképesztő volt!”

Hét éve működik már az intézmény, nem volt mindig könnyű az élet, sokszor el is fáradt, de az is főleg az olyan helyzetekben fordult elő, amikor valamit helyre kellett rakni. „Nem vagyok az a típus, aki azt mondja, hogy márpedig ez van, és fogd be a szádat. Befeszülök az olyan helyzetekben, amikor nem lehet más megoldást találni. Igyekszem azt elérni, hogy leüljünk, és beszéljük meg a gondokat. Sokszor tapasztaltam már azt, hogy ha egy másik ember felé nyitottan és mosolyogva fordulok, akkor ő már nagy valószínűséggel nem fog belém rúgni. Nyilván én is megtapasztaltam már rossz dolgokat. Olyankor kicsit furcsán érzem magam, hiszen teljesen jó szándékkal kezdek el valamit, és mégis bántóan állnak hozzá. Nem jók ezek a helyzetek. Most azt igyekszem megtanulni, hogy nem lehet mindenkinek megfelelni. Nem olyan könnyű ez, sokat küzdök még ezzel.”

Ahogyan küzd az elismerésekkel is. Nemrég a fia benevezett egy tehetségprogramba, amelyben kellett írni egy motivációs levelet. A fiú az apját jelölte meg példaképként. „Egy kicsit már kényelmetlenül is éreztem magam azzal kapcsolatban, ahogyan leírt néhány dolgot. Persze ez nagyon megtisztelő, de zavarba ejtő is. Ha nézem az életemet, akkor elmondhatom, hogy nagyon sok ajándékot élek meg. Mondhatnám persze azt, hogy milyen rossz, mert korán meghalt az apukám. Ez egyébként igaz. Viszont a másik oldalról nézve egy hatalmas családban nőhettem fel, ahol nagyon sok szeretet vett körül. Közben olyan példákat láthattam magam előtt, mint az édesanyám vagy a testvéreim, és ezek példák az egész életemet meghatározták. Bár én nem csináltam semmi nagy dolgot. Csak tettem, amit kell. Ennél sokkal nagyobb lépések is vannak az életben. Például, ha valaki egy nagyon nehéz helyzetből indulva, önmagát legyőzve jut el valahová. Ezzel ellentétben én csak mentem végig a magam útján, ahogyan kellett.”

Hankó Viktor
(2017)